

Bölüm 3

TAKTİKSEL TIP VE TAKTİKSEL ACİL TIBBİ DESTEK

Hasan BÜYÜKASLAN¹

TAKTİKSEL TIP

Taktiksel tıp, askeri görevlilerinin faaliyetleri zarfında yakın tıbbi desteğin sağlanmasıdır. Taktiksel tıp, acil tıbbi uygulamaların ve acil sağlık hizmetlerinin (ASH) birlikte olan ve giderek yaygınlaşan bir alanıdır(1). Taktiksel Acil Sağlık Hizmetleri (TEMS) ilk önce I. ve II. Dünya Savaşlarında tanındı. Yaralı askerlerin hızlı bakımı ve hastaneye nakledilmesi hayatta kalma şansını arttırdı(2). Günümüz dünyasında oluşan kitlesel ateşli silah yaralanmaları (KSAY) taktiksel tıbbın mesafe almasında önemli katkıları olmuştur. Askeri tıp bilimi ve tıp pratiğinden kazanılmış deneyimler, savaş veya saldırı ortamında kitlesel sivil yaralılara alanda erken tıbbi yardım verilmesi ve yara bakımının travma hastalarında hayatta kalma olasılığını arttırdığı görülmüştür(3). Hızlı ve doğru gerçekleşen acil yardım, yaralanmaya erken müdahale etme olasılığını artırmakta olup ölüm oranını azaltmaktadır. Kolluk kuvvetlerinin görevini daha hızlı tamamlamasını sağlayarak, morallerini yükseltmektedir(2).

Taktiksel Tıp Eğitimleri

Taktiksel tıpta, kolluk kuvvetlerinde belli türdeki tıbbi eğitimin olması operasyon başarılarını arttırmaktadır. Genel olarak, taktik tıpta eğitim olanakları son on yılda önemli ölçüde artmış ve bu eğitime katılan acil servisteki doktorların sayısı % 18 'den % 53'e yükselmiş-

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Tıp A.D.
hasanbuyukaslan@hotmail.com

yol açılmalıdır. Şok belirtileri varsa ve kontrol edilemeyen kanamalarda erken dönemde traneksamik asidin kullanımı önerilmektedir. Traneksamik asid dozu; yükleme dozu 1 gr İV infüzyon 10 dakika, daha sonra 8 saatte 1 gr İV infüzyondur. Yaşam için tehdit oluşturan kanamalarda tam kan transfüzyonu verilmesi ve erken dönemde hasar kontrol cerrahisinin önemli olduğu belirtilmektedir.(16).

SONUÇ:

Taktiksel tıpta hekimler önemlidir, çoğu ek eğitim ve deneyim ile eğitilmiş acil tıp doktorlarıdır. Taktik operasyonlarda bakım sağlama da hastane ortamına göre farklılıklar olduğundan; doktorlar için ek uzmanlık eğitimi gerekmektedir. Bu nedenle, taktik tıpla ile ilgilenen hekimlerin mezuniyet sonrası eğitimlerine taktik tıp eğitiminin de konulması faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Taktiksel tıp, Taktiksel Acil Tıbbi Destek, Acil Tıp

KAYNAKLAR

1. Ed:Markovchick, Pons, Bakes & Buchanan.(2016) Emergency Medicine Secrets(6th), Elsevier. ISBN: ISBN: 978-0-323-35516-2
2. Gildea, J. R., & Janssen, A. R. (2008). Tactical emergency medical support: physician involvement and injury patterns in tactical teams. *The Journal of emergency medicine*, 35(4), 411-414.
3. Karaca, M.A. (2018) Taktiksel Tıp. *Anatolian Journal of Emergency Medicine*, 1(1) , 24-28.
4. Petit, N. P., Stopyra, J. P., Padilla, R. A., & Bozeman, W. P. (2019). Resident Involvement in Tactical Medicine: 12 Years Later. *Prehospital and disaster medicine*, 34(2), 217-219.
5. Young, J. B., Sena, M. J., & Galante, J. M. (2014). Physician roles in tactical emergency medical support: the first 20 years. *The Journal of emergency medicine*, 46(1), 38-45.
6. Hwang, J. S., Lappan, C. M., Sperling, L. C., & Meyerle, J. H. (2014). Utilization of telemedicine in the US military in a deployed setting. *Military medicine*, 179(11), 1347-1353.
7. Genç J.B., Sena M.J., Galante J.M.(. 2014) Physician roles in tactical emergency medicine support: first 20 years. *J Emerg MedOcak*, 46 (1), 38-45.
8. Ramirez, M. L., & Slovis, C. M. (2010). Resident involvement in civilian tactical emergency medicine. *The Journal of emergency medicine*, 39(1), 49-56.

Güncel Acil Tıp Çalışmaları II

9. Jeffrey Uribe, MD , Amado Alejandro Baez, MD. Tactical Medicine: Providing Care in the Urban Battlefield. Erişim:<https://www.emra.org/emresident/article/tactical-medicine/>
10. Holcomb, J. B., McMullin, N. R., Pearse, L., Caruso, J., Wade, C. E., Oetjen-Gerdes, L., ... & Butler, F. K. (2007). Causes of death in US Special Operations Forces in the global war on terrorism: 2001–2004. *Annals of surgery*, 245(6), 986.
11. U.S. Army. *Taktik Muharebe Yaralı Bakımı, El Kitabı*. (A. Sönmez, Çeviri Ed.). Nisan 2018. Erişim adresi: <http://call.army.mil>
12. Committee for Tactical Emergency Casualty Care: Tactical Emergency Casualty Care (TECC) Guidelines-current as of June 2015. Available at: <http://bit.ly/2k9E4Cq>.
13. Van Stralen, D. (2008). LESSONS FROM HISTORY-The Origins of EMS in Military Medicine-How combat medicine influenced the advent of today's EMS model. *Jems*, 33(10), 11.
14. Bennett, B. L., Cailteux-Zevallos, B., & Kotora, J. (2011). Cricothyroidotomy bottom-up training review: battlefield lessons learned. *Military medicine*, 176(11), 1311-1319.
15. Shackelford, S. A., del Junco, D. J., Powell-Dunford, N., Mazuchowski, E. L., Howard, J. T., Kotwal, R. S., ... & Stockinger, Z. T. (2017). Association of prehospital blood product transfusion during medical evacuation of combat casualties in Afghanistan with acute and 30-day survival. *Jama*, 318(16), 1581-1591.
16. , A. P., Beckett, A., Benov, A., Borgman, M., Chen, J., Corley, J. B., ... & Kane, S. F. (2018). Whole blood transfusion. *Military medicine*, 183(suppl_2), 44-51.